

Politik Bilim

Sanayi cahili olduğumuz günlere dönüş...

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>

13 Temmuz tarihli Milliyet'te, "Güzel ve Dâhi adlı programda Ecevit'i bile bilemeyen gençlerin hâline çok üzüldüğünü söyleyen **Anadolu Grubu Başkanı Tuncay Özilhan**, 'Gençlerin bu hâline ağladım' dedi", ibâresiyle okuyucuların dikkatlerine sunulan bir haber yer aldı. Söyledikleri haber konusu yapılan Tuncay Özilhan Saint Joseph Lisesi'nden mezun olduktan sonra, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'ni bitirmiş; ABD'de, Long Island Üniversitesi'nde işletme mastırı yapmış; 1997'de yılın işadamı ödülünü almış; 2000'li yılların başlarında, TÜSİAD Başkanlığı gibi, iş âlemimiz için önemli olan bir görev noktasında bulunmuş... Spor meraklılarının Efes Pilsen Spor Kulübü'nün Başkanı olarak da tanıdıkları Özilhan, kısacası, iyi yetişmiş, başarılı bir işadamımız...

Özilhan hakkında bu bilgileri vermemin nedeni, haberde '**Otomotivde Türk ortak ayak bağı olarak görülüyor**' alt başlığıyla yer alan şu önemli açıklaması: "*Marka, teknoloji, mâli güç onların [yabancı ortağın]. Dolayısıyla kontrol de onda [yabancı ortakta] oluyor. Yatırım kararını o [yabancı ortak] veriyor. Bir müddet sonra Türk ortak ayak bağı oluyor. O [yabancı ortak] uzun vâdeli bakabiliyor, Türk ortak yatırdığı paranın karşılığını istiyor. Türk ortak onun [yabancı ortağın] genel dünya stratejisine ters düşecek bir takım görüşlerde olabiliyor. O da [yabancı ortak da] ayak bağı olacak bu ortaktan [Türk ortaktan] kurtulmaya çalışıyor. Honda da ortaklık, bu nedenle dostça el sıkıştık. Isuzu'nun lokâl ortağa ihtiyacı vardı, devam ediyoruz.*"

İş âlemini ve işadamlarımızı hepimizden iyi bilen Özilhan'ın bu kısacık açıklaması çarpıcı pek çok gerçeği gözler önüne seriyor. Yabancı ortaklıklar ve giderek artan yabancıya satışlardan endişe duyanlar, demek ki, haksız değillermiş. Ne diyor Özilhan?

1. '*Marka, teknoloji, mâli güç*' yabancı ortaklıktır; dolayısıyla '*kontrol de ondadır.*'
2. Yatırım kararı [vb. stratejik kararlar], meseleye '*uzun vâdeli bakabilen*' yabancı ortak tarafından verilir.
3. Ve bu kararlar yabancı ortağın '*dünya stratejisi*' doğrultusunda verilmiş kararlar olur.
4. Ne var ki, yabancı ortağın '*dünya stratejisi*' [meseleye kısa vâdeli bakan ve sadece] yatırdığı paranın karşılığını almakla ilgilenen Türk ortağın '*görüşlerine ters düşebilir.*' Bu durumda taraflar '*el sıkışıp ayrılırlar*'.

Bu '*el sıkışıp ayrılma*', yerli ortağın payını yabancıya devredip o üretim biriminden çekilmesi demek. Burada, asıl can alıcı olan nokta, ülkemizde kurulu üretim tesislerinde yerli sermaye payının kalmaması değil; bu tesislerin bütünüyle yabancıların kontrolüne geçmesi sonucu, üretimi ve teknolojiyi yönetebilecek, ileriye dönük stratejik kararlar alabilecek, bu deneyime sahip insan malzememizin giderek yok olmasıdır.

Osmanlı, sanayi bilmiyordu; sanayi yatırımı yapmayı, yatırımı yönetmeyi, işletme yönetimini bilmiyordu. Genç Cumhuriyet bin bir zahmetle bunu öğrenmenin yolunu açtı. Devlet, kurduğu fabrikalarda, bu yeteneklere sahip uzmanların, teknokratların yetişmelerini sağladı. Özel girişimciliği desteklemek için bu elemanlar, özel sektöre geçme konusunda cesaretlendirildi; hattâ devlete ait işletmelerin aleyhine olarak bu geçişleri hızlandıran politikalar uygulandı. Özelleştirme politikasının sonucu olarak devletin elinde artık bu tür eleman kalmadı. Özel sektör cephesinde ise, Özilhan'ın belirttiği gibi, yabancı ortaklıklarda stratejik karar noktaları zâten yabancıların elinde. Şimdi görülen o ki, bunca yıldır yasal,

kurumsal düzenlemelerle desteklenip gözetilen özel girişimcilerimiz ellerinde hisse olarak ne kaldıysa, fabrika olarak ne varsa onları da yabancılara satıp sanayiden büsbütün çekilme yolundalar. Türkiye Osmanlı'nın sanayi cahili günlerine geri dönüyor... Ve bu geriye dönüşün yolunu döşeyen iktidar partisi, 22 Temmuz'da, halkımızdan da onay aldı.

CBT. 03 Ağustos 2007